

Εισαγωγή στους μεγανησιώτικους μύθους

του Μάκη Πολίτη

Η πίστη των Ελλήνων σε κοντινές προς αυτούς υπάρξεις έξω από τους υλικούς τύπους της δημιουργίας έρχεται από πολύ παλιά. Αρκεί να θυμηθούμε πως περιγράφει ο Όμηρος στην Οδύσσεια την άφιξη του Οδυσσέα στην Ιθάκη. Ο βασιλιάς ξυπνάει και κουβαλάει τα δώρα των Φαιάκων σε μια κοντινή σπηλιά. Εκεί αναθυμάται εικόνες λατρείας του ίδιου και της οικογένειας του προς τις θεότητες της σπηλιάς, τις νύμφες, τις κόρες του Δία και προσεύχεται ταπεινά σ' αυτές. Αν κι έχει δίπλα του τη φοβερή θεά την Αθηνά, μπορούμε να πούμε ότι προσβλέπει και ελπίζει άμεσα και στη δική τους βοήθεια.

Αυτή ακριβώς είναι η ειδοποιός διαφορά του άλλοτε με το τώρα. Αν θέλετε πάλι η διαφορά της έννοιας του πιστεύω από την έννοια του λατρεύω. Αυτή η δημόδης πίστη προς τις νεράιδες, τα ζωτικά και τα εκτοπλάσματα του λόγγου δεν συμβαδίζει πλέον με τη λατρεία. Δεν προσκομίζουμε πλέον αναθήματα και προσευχές, ούτε κρεμάμε ελπίδες απ' το έλεος αυτών των φανταστικών πλασμάτων. Κι αυτό γιατί αξιολογικά έχει πέσει από πάνω τους ένας ολόκληρος και βαρύς κόσμος άλλων θεών, όπως οι άγιοι και οι άγγελοι και πάνω απ' όλους αυτούς το τριαδικό όντως ον. Κι όπως οι αρχαίες γενιές δεν άπλωναν τα χέρια ικετευτικά στους Τιτάνες, στους κύκλωπες ή στους κενταύρους, έτσι και η γενιά των πατεράδων μας ζητούσε την καθ' υπέρβαση βοήθεια όχι απ' τους κατώτερους, αλλά απ' τους ανώτερους και ισχυρότερους. Παρ' όλα αυτά όμως αυτή η άνευ προσφοράς πίστη δεν ξέκοψε τελείως από άλλα δυο στοιχεία που συνάδουν με τη λατρεία. Το φόβο και το σεβασμό.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα διεξοδικά. Ενταγμένα σε μια ισορροπία ευστάθειας και αρμονίας άλλες «υπάρξεις» είναι καλές και αγαθές και άλλες κακές και πονηρές. Όχι απολύτως διατεταγμένες όπως κατατάσσει τα πνεύματα ο χριστιανισμός, λαϊκός και θεολογικός, αλλά πάντα μέσα σ' ένα πεδίο σχετικότητας. Έτσι οι λάμιες μπορεί να καλούν τους ανθρώπους στους βάλτους ή στα λασκάρια της ακτής, ακόμα και να τους οδηγούν με πλάνα λόγια στους γκρεμούς, αλλά δε τους αρπάζουν απ' τα σπίτια τους, μήτε

εφαρμόζουν πάνω τους τη βία των υλικών πραγμάτων. Κι από την άλλη οι νεράιδες των ήρεμων χωραφιών, των λιβαδιών και των αμπελιών δεν επιζητούν να καταστρέψουν τους ανθρώπους, όμως δεν λένε όχι στα πειράγματα, στις φάρσες που στήνουν το χάραμα στους βοσκούς ή τη νύχτα στους θεριστάδες δίπλα στις θημωνιές.

Κι ενώ νεράιδες, ζωτικά, αερικά έχουν ως ζωτικό κρίκο επικοινωνίας με την υλική πλάση τους αλαφροϊσκιωτους, οι λάμιες και τα λαμπάσματα των λαγκαδιών χρησιμοποιούν τις μάγισσες και τους μάγους, ανίερα άτομα που προσπαθούν να αλλοιώσουν τις συντεταγμένες της πραγματικότητας προς χάριν του ιδιοτελούς και του ευτελούς. Και στη μια περίπτωση και στην άλλη ο άνθρωπος είναι πάντα αυτός που μεσολαβεί, που έλκει θα λέγαμε την απροσπέλαστη ύπαρξη στη δική του υλική και χειροπιαστή καθημερινότητα.

Αλλά ποιοι ήταν οι «αλαφροΐσκιωτοι»;

«Αλαφροΐσκιωτε καλέ για πες απόψε τ' είδες;

Νύχτα γεμάτη θάματα, νύχτα γεμάτη μάγια»

Διονύσιος Σολωμός : Ελεύθεροι πολιορκημένοι.

Αυτά τα θάματα και τα μάγια δε μπορούσαν να τα δουν όλοι, ακόμα κι αν ήθελαν να τα δουν και να τα πιστέψουν. Οι αλαφροΐσκιωτοι δεν ήταν από συνηθισμένοι πάστα. Κουβαλούσαν μέσα τους σπλάχνα οικτιρμών όχι μόνο για τους ανθρώπους, αλλά για όλη την πλάση. Κι ενώ η συναισθηματική τους νοημοσύνη άγγιζε τα όρια της τελείωσης, αυτοί παρέμεναν οι αφελείς, οι «αγαθοί», οι τρελοί του χωριού. Δε μιλούσαν, δεν ανταπόδιδαν το κουτοπόνηρο πείραγμα, τηρούσαν άκρατη τη μέγιστη σοφία της σιωπής και σαγήνευαν χωρίς να το επιδιώκουν ανθρώπους και ζωτικά. Ήταν οι άγιοι της παλιότερης πίστης, άγιοι που η ταπεινότητα της ευτυχίας τους δεν τους επέτρεπε ν' ανεμίζουν ως λάβαρο τη γνώση τάχα μιας απόλυτης και δογματικής αλήθειας. Μέσω αυτής ακριβώς της ταπεινότητας μπορούσαν να επικοινωνήσουν με το μεταφυσικό και υπερβατικό.

Εδώ να σταθούμε λίγο και να πούμε πως αυτό ακριβώς το μεταφυσικό και υπερβατικό μικρή αντιστοιχία έχει με τον κόσμο των πνευμάτων που επέβαλλε η νέα θρησκεία. Τα πλάσματα των λαϊκών μας μύθων και παραδόσεων δεν είναι απόλυτα πνευματικά. Αποτελούνται όπως οτιδήποτε στον κόσμο από ύλη. Μόνο που αυτή η ύλη στη φαντασία του λαού μας είναι κάτι διαφορετικό. Μια ύλη λεπτή και απόλυτα ελέγξιμη από τη βούληση εκείνου τον οποίον απαρτίζει. Τα χέρια από τις λάμιες μπορούν και μακραίνουν για να αρπάξουν τον κάθε άφρονα που ξεγελούν και να τον φέρουν πιο κοντά στο χαμό. Τα αερικά απαρτίζονται από ακόμα πιο λεπτή ύλη, αφού φορέας αυτής της δύναμης, είναι ο άνεμος και η πρωινή δροσιά που περνάει πάνω απ' τ' ακρογιάλια και τους λόγγους. Δυνάμεις που αλλάζουν σχήματα και μορφές, ανάλογα με τις επιδιώξεις τους και τα δικαιώματα που τους δίνει ο άνθρωπος.

Σε πιο γήινες μορφές έρχονται οι «υπάρξεις» στο βασίλειο των νεραϊδών σε τύπους στέρεους κι ανθρωπομορφικούς. Ωστόσο αντίθετα από τη κοινή μοίρα των θνητών, αυτές οι κυρίες που χορεύουνε μαζί με τους αλαφροΐσκιωτους στ' αλώνια, παραμένουν στη φαντασία των ανθρώπων αγέραστες κι αθάνατες.

Εκτός των προαναφερθέντων και κατά την περίοδο του δωδεκαημέρου κι εδώ όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα έχουμε τις γνωστές μυθοπλαστικές αναφορές για τα παγανά και τους καλικάντζαρους. Αυτά όμως προέρχονται κυρίως από τη συνάφεια των κατοίκων αυτού του τόπου με άλλους ανθρώπους, ακόμα και από την επιρροή σχολικών αναγνωσμάτων.

Εδώ η εμμονή των ανθρώπων εξαντλείται περισσότερο σε άλλα μυθολογικά πλάσματα. Νεράιδες, λάμιες, λαμπάσματα, βρικόλακες. Και κοντά σ' αυτά όντα που εισήγαγε η νέα θρησκεία, δηλαδή αγγελικά και δαίμονες. Οι τελευταίοι αποκαλούνται, όχι μόνο εδώ, και διαόλοι ή αλλιώς οργές. Οι ίδιες δαιμονικές υπάρξεις που συναντώνται στη θάλασσα ονομάζονται τελώνια.

«...Διαόλοι...διαόλοι, παιδιά... Τους φέρατε, καταραμένοι, ρέκαξε ο Βαγγέλης».

Εύα Βλάμη : Σκελετόβραχος

«Υπάρξεις» λοιπόν που συναπαντούνται στα τρίστρατα και στα λαγκάδια ή που φωλιάζουν σαν πυγολαμπίδες στα ξάρτια των καραβιών. Σε σχέση με τους ανθρώπους αυτό που επιδιώκουν είναι να πειράξουν (με τη βιβλική σημασία της λέξης), να φοβίσουν, ακόμα και να χτυπήσουν ή να βασανίσουν.

Τα αγγελικά, προφανώς ο όρος εννοεί αγγελικά τάγματα, αλλά έχει μείνει πλέον σαν ουσιαστικοποιημένο επίθετο, κατεβαίνουν απ' το μεσουράνημα για να λειτουργήσουν σε κάποιο ξωκλήσι, για να τελέσουν δηλαδή στη γη αυτή τη θεία ευχαριστία, έτσι όπως μόνον εκείνοι ξέρουν, και να υμνήσουν με τις υπερκόσμιες φωνές τους το Δημιουργό τους. Έτσι εξυπηρετούν και τον αγιασμό του χώρου και την προφύλαξη του από σκοτεινές δυνάμεις.

Είναι ορατοί μόνο από τους αλαφροΐσκιωτους και τα μικρά παιδιά, δηλαδή από άτομα που δεν έχουν χάσει το χιτώνα της πρωτογενούς αθωότητας.

Όσον αφορά αυτό που ονομάζουμε λάμπασμα, θεωρώ ότι είναι μια παρεξηγημένη έννοια. Σήμερα έχει καθιερωθεί θα έλεγα με μια σημασία μεταφορική και αφαιρετική ταυτόχρονα πως είναι οτιδήποτε μπορεί να μας ξαφνιάσει ή να μας πανικοβάλλει. Είναι γνωστές οι εκφράσεις λαμπάζω, λάμπαζα, θα σε λαμπάξω.

Κι επειδή ο κόσμος αυτό που φοβάται παράλληλα το θεωρεί και άσχημο, φρικτό, έμεινε να θεωρείται μεταφορικά λάμπασμα η ασχήμια και η φρίκη. Επίσης σας είναι γνωστές οι εκφράσεις: «Α, μωρέ λάμπασμα», ή «βγήκε μπροστά μας σα λάμπασμα», «τι λάμπασμα είν' αυτό!» και τα λοιπά.

Όμως δεν ήταν πάντα έτσι. Η λέξη προέρχεται από το ρήμα λάμπω. Το τι είναι λάμπασμα το ξέρανε επ' ακριβώς οι γερόντισσες εκείνες που είχαν γεννηθεί στις αρχές του εικοστού αιώνα ή ακόμα πιο πριν και που αποτελούσαν κάποτε για μας τα κινητά αρχεία αυτού του τόπου. Η παρακάτω περιγραφή είναι ακριβώς μιας τέτοιας γερόντισσας, έτσι όπως έχει μείνει στη μνήμη μου.

Ας φανταστούμε λοιπόν κάτι ψηλό, λιγνό και λευκό που φεγγοβολάει ένα απόκοσμο φως να σαλεύει πίσω απ' τα σχοίνα των νεκροταφείων ή να αιωρείται πάνω απ' τα κρεβάτια των κοριτσιών. Κάτι στο οποίο δεν διακρίνεται ούτε πρόσωπο, ούτε άκρα, κάτι απόλυτα σιωπηλό, λουσμένο όλο σ' αυτήν την παράξενη φωταύγεια.

Αυτό ετυμολογικά δεν πρέπει να μας προβληματίζει αφού δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένα συνώνυμο της λέξης φάντασμα. Από το φάος-φως, φαίνω, δηλαδή φωτίζω εξ' ου και φανός, φανάρι.

Αυτή είναι περίπου και η ερμηνεία που δίνει στο ποίημα του «στ' όσιου Λουκά το μοναστήρι» ο Άγγελος Σικελιανός:

«Των κοριτσιών το λάμπασμα ο Βαγγέλης».

Ο Βαγγέλης ήταν το λάμπασμα των κοριτσιών γιατί ήταν τόσο ωραίος που έστεκε κάθε λεπτό μπροστά στα μάτια τους φωτεινός και επιθυμητός.

Ας δούμε παρακάτω κάποιες σχεδόν στερεότυπες εικόνες που εντάσσονται στην ιδιαίτερη μυθοπλασία του τόπου σαν πειρασμοί ή αν θέλετε σαν μια προσπάθεια επικοινωνίας του φανταστικού με το πραγματικό.

Η λευκοντυμένη γυναίκα έξω απ' το νεκροταφείο Εμφανίζεται είτε μεσημέρι είτε σούρουπο. Πιάνει κουβέντα με τους περαστικούς φωνάζοντας τους με τα μικρά τους ονόματα και ρωτώντας τους για τα πρόσωπα των οικογενειών τους. Αυτοί νομίζουν πως πρόκειται για κάποια γνωστή που δεν μπορούν να θυμηθούν και από ντροπή συνεχίζουν τη συζήτηση. Όμως η όλη εμφάνιση της, ο παραλογισμός του πράγματος θα κάνει στο τέλος το συνομιλητή της να ρωτήσει: «Ποια είσαι;». Τότε η ίδια θα γίνει ένα φωτεινό τόξο που θα καταπέσει πίσω απ' τη μάντρα και θα χαθεί σε κάποιο τάφο.

Στις ανθρωπομορφικές παραστάσεις εντάσσεται και η αναφορά για τα δυο μικρά παιδιά. Εμφανίζονται από το πουθενά το σούρουπο και προσπαθούν να παρασύρουν κάποιον «αποσπερνό» κι ανυποψίαστο διαβάτη. Πειράζονται μεταξύ τους, γελάνε και ρίχνουν κλεφτές ματιές προς τα πίσω. Ο διαβάτης τους ακολουθεί για να μάθει ποια είναι και πού πηγαίνουν. Αυτά αδιαφορούν για τις ερωτήσεις και συνεχίζουν να απομακρύνονται από τις στράτες του χωριού. Εν τω μεταξύ πέφτει σιγά-σιγά και η νύχτα. Τα δυο παιδιά εξαφανίζονται, λένε, όταν ο διαβάτης συνειδητοποιώντας το κίνδυνο γυρίσει προς τα πίσω.

Εκτός όμως από τα καθ' εικόνα ανθρώπου εκτοπλάσματα υπάρχουν επίσης ιστορίες για τα λεγόμενα ζούδια. Στην απώτερη μυθολογία μας είχαμε τα γνωστά τέρατα όπως η Σκύλα, οι Κύκλωπες, οι Άρπιες, η Χίμαιρα και τόσα άλλα. Τα δικά μας είναι κατά πολύ υποβαθμισμένα. Δεν είναι πια άξια για μαζικούς αφανισμούς. Το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να τρομάζουν ανθρώπους και κατοικίδια με την παρουσία τους.

Η διαφορά έγκειται ανάμεσα στο παραμύθι και στο μύθο. Το παραμύθι διηγείται για πρόσωπα και πράγματα ενταγμένα σ' ένα μακρινό παρελθόν. Οι αρχαίοι παραμυθάδες έλεγαν ότι ο Ιάσοντας ή ο Περσέας είδαν την εποχή που ζούσαν αυτό ή το άλλο και έκαναν ανάλογα αυτό ή εκείνο. Τέτοια τεράστιου μεγέθους τέρατα μόνο σ' ένα χρόνο παρελθοντικό και απροσπέλαστο μπορούσαν να υπάρξουν. Μα και οι δικοί μας παραμυθάδες, στα δικά μας παραμύθια μιλάνε για δράκοντες που οσμίζονται το ανθρώπινο αίμα, όπως στο παραμύθι του Δεκατρή.

Οι μυθοπλάστες όμως είναι κάτι το διαφορετικό, γιατί μιλούσαν και μιλάνε για το τώρα. Όχι ο μυθικός ήρωας, αλλά εγώ είδα, εγώ άκουσα, εγώ έπραξα. Και το τώρα για να γίνει πιστευτό πρέπει να αναζητήσει τη μέση οδό ανάμεσα στη φαντασία και την κοινή ψυχρή λογική.

Έτσι έφκιαζαν ιστορίες για εξαμβλωτικά ζωντανά του λόγγου με χαρακτηριστικά νόθα και δαιμονικά. Κοντά σ' αυτά τα κάπως αόριστα και μια στερεότυπη εικόνα. Η γουρούνα με τα επτά γουρουνάκια. Η γουρούνα εμφανίζεται νύχτα πάντα ξαφνικά μέσα στους οικισμούς ή κοντά στο πηγάδι που παίρνουν νερό οι γυναίκες και βραδιάζουν ή εκεί που οι ψαράδες κάνουν νυχτέρι με το πυροφάνι ή τους βώλους, ακόμα και στα χωράφια που οι γεωργοί κοιμούνται για να 'ναι κοντά στις θημωνιές. Τότε εμφανίζεται η γουρούνα στριγκλίζοντας, κι όταν την δουν με τα μάτια τους οι άνθρωποι, παίρνει δρόμο και χάνεται στη κατηφόρα κι από πίσω την ακολουθούν με σκούξα και αλαλαγμούς τα

παιδιά της. Αυτή η εικόνα της απελπισίας απλά δείχνει τη βούληση του κακού να καταδειχτεί υπαρξιακά. Εδώ είμαστε. Από τούτο τον τόπο πέρασε το κακό έστω και χωρίς τον απόλυτο τρόπο.

Ο απόλυτος τρόμος βρίσκει το ρόλο του στις ιστορίες με τους βρικόλακες του τόπου. Και βέβαια θρύλοι για τους ζωντανούς νεκρούς υπάρχουν παντού σε κάθε χώρα, σε κάθε λαό. Είναι λογικό για τους ανθρώπους που ζουν μέσα στα μεσαιωνικά σκοτάδια να μην εφησυχάζουν όταν ο κάθε αγρείος, φονιάς, άρπαγας και εξουσιαστής πέθαινε επιτέλους και θαβότανε στη γη. Ο τρόμος και πάλι τους έκανε να πιστεύουν πως ο νεκρός θα γύριζε να συνεχίσει τα ανόσια έργα του.

Εμείς όμως για να καταλάβουμε πως φανταζόταν ο λαός μας τους βρικόλακες θα πρέπει να αποβάλλουμε τελείως το υπόβαθρο της γοθτικής νουβέλας και τη χολιγουντιανή σκηνογραφία και παραφιλολογία.

Οι δικοί μας βρικόλακες δεν πίνουνε το αίμα των ζωντανών, δεν καίγονται από τον ήλιο, δεν αναχαιτίζονται από θρησκευτικά σύμβολα. Δεν περπατούν με φθαρμένο από τη σήψη σώμα, όπως παρουσιάζει το Θανάση Βάγια ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης στο ομώνυμο ποίημα.

« Φεύγα και σκιάζομαι το λείψανο σου,
σκουλήκια βόσκουνε στο πρόσωπο σου».

Καμία σχέση με όλα αυτά. Οι δικές μας λαϊκές παραδοχές τους θέλουν γερούς, ακατάβλητους, με ροδοκόκκινα μάγουλα, και με ρούχα άφθαρτα και ατσαλάκωτα. Ίσως τα μάτια τους μόνο να προεξέχουν από τις κόγχες τους.

- «Μωρέ, τον είδα σου λέω, να κάθεται πάνω στη λιθιά με τα μάτια γουρλωμένα να παίζει το κομπολόι του και να καπνίζει το τσιμπούκι του».

Παντού όπου περνάνε απλώνεται μια τρομερή μυρωδιά πίσσας και θειαφιού, σαν πρόγευση της κόλασης που κουβαλάνε μαζί τους.

Με το φως του ήλιου κάθονται ακίνητοι, ως νεκροί που είναι, στους τάφους τους, αλλά πάνω στο «χαλίπωμα*» αρχίζουν να ανακτούν τις δυνάμεις τους. Και τι δυνάμεις! Κανείς δε μπορεί να τα βάλει μαζί τους.

- «Μωρέ, κάποτε ο τάδε που σηκώθηκε απ' το μνήμα του, έξω από δω, εβάρεσε τον τάδε, ή έδεσε με σκοινιά τον δείνα».

Τέτοιες περιγραφές!

Βέβαια αν συλλογιστούμε πως αυτούς δεν τους σκότωσε κιάλας ίσως, δεν ξέρω αν αυτοί οι απαίσιοι αντιήρωες να έχουν στο πολύ βάθος τους συναισθήματα οίκτου. Αυτή βέβαια είναι μια αντιφατική σκέψη μια που σύμφωνα με τη λαϊκή αντίληψη βρικόλακες γίνονται αυτοί που στην κανονική τους ζωή παραβίασαν κάθε κώδικα ηθικής και η κακία τους ήταν τόσο μεγάλη που δεν έσβησε με το θάνατο.

Πρέπει όμως αυτή την αγαλίνωτη λαϊκή μυθοπλασία να την εντάξουμε σε κανόνες λογικής, διαφορετικά δεν θα μπορέσουμε να την εννοήσουμε. Όλες οι «μαρτυρίες» ακολουθούν το ίδιο μοτίβο:

- Μπήκε στο κατώι του σπιτιού του και τα ‘σπασε όλα, φωνάζοντας πως αυτός είναι το κουμάντο.
- Πήγε κάποιος να πάρει τη βάρκα του πεθαμένου και τον είδε να στέκει στην πλώρη και πήρε δρόμο απ’ την τρομάρα.
- Άρπαξε από το ναύτη το δοιάκι της σκούνας κι ήθελε να την κυβερνήσει ο ίδιος.

Τι επιδιώκει λοιπόν κατά τη λαϊκή φαντασία ο βρικόλακας; Μα είναι προφανές.

- Να συνεχίσει την ακόλαστη ζωή του.
- Να διαφεντέψει το βιος του από τρίτους και να εκτοπίσει τους επιγόνους του απ’ ότι νομίζει ως δικό του.

Δηλαδή να συνεχίσει την εξουσία του πάνω στα πράγματα και όχι μόνο. Αν σκεφτούμε ότι οι άνθρωποι πάντοτε εξουσιάζονταν με το φόβο μπορούμε να προεκτείνουμε το πόρισμα μας. Ο βρικόλακας, έτσι όπως τον παρουσιάζει η φαντασία του λαού, επιζητεί να συνεχίσει και πέραν του τάφου να εξουσιάζει πάνω στα πράγματα και τους ανθρώπους.

Η μητέρα όλων των αμαρτιών, ένα κράμα πλεονεξίας και αρχολαγνείας, που υπηρέτησε ζωντανός, είναι αυτή ακριβώς που τον κατατρέχει και πεθαμένο. Του λείπει βέβαια η λογική και γι αυτό δεν μπορεί να τη διαπραγματευτεί με τους ανθρώπους. Ο ίδιος βέβαια έχει πάψει να συγκαταλέγεται σ’ αυτό το είδος ακόμα κι από την εποχή που ήταν ζωντανός.

Αυτά τα μεταφυσικά παράσιτα δεν θα τα άφηνε η λαϊκή φαντασία χωρίς γιατρεία και λύση. Κι έχει να πει, πως μόνο μ’ ένα τρόπο καταστρέφεται ένας βρικόλακας. Αν συγγενικά του πρόσωπα τον περιχύσουν μέσα στον τάφο του με καυτό λάδι και παράλληλα τον εξορκίζουν εκεί δίπλα στο μνήμα αθώοι και δίκαιοι.

Βέβαια καλού-κακού ας έχουμε και κανένα παπά εκεί κοντά να μας διαβάσει καμιάν ευχή. Αυτό δεν είναι αστείο.

Έτσι όπως παντρεύτηκε η νέα θρησκεία με την παλιά την παγανιστική, δεν πρέπει να μας παραξενεύει που βρίσκουμε στα συναξάρια να κάνουν κάποιοι άγιοι τέτοιες τελετές πάνω από άλιωτα λείψανα ανθρώπων που λογιάζονταν για βρικόλακες.

Πιστεύω κάναμε ένα ξεκίνημα ενασχόλησης με την σύγχρονη μυθολογία μας. Κι όλα αυτά που κουβεντιάζαμε παιδιά, δίπλα στο παραγώνι, κι ότι ακούγαμε, νοιώθοντας μια περίεργη ηδονή μέσα στον τρόπο, απ’ τις βαβάδες και τις θειάδες, είναι καιρός να το καταγράψουμε πριν χαθεί για πάντα όλος ο πλούτος του παραμυθικού μας λόγου, γενικά του λαϊκού μας πολιτισμού κι ότι μας καταδεικνύει σαν ξεχωριστό σύνολο υπάρξεων (χωρίς εισαγωγικά) δίπλα στους άλλους συνανθρώπους μας.

* Το σούρουπο στο μεγανησιώτικο ιδίωμα.

Από την παλιά σελίδα του ΜΝ

(<http://meganisinews.wordpress.com/2009/11/22/%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BC%CF%8D%CE%B8%CE%BF/#more-369>)